

TÜRKİYE'DE TARIMDA NELER OLUYOR?

TARIMDAKİ SIKINTILARIN EN ÖNEMLİ 5 NEDENİ

DÜNYA TARIMINDA;
*Fiyatlar
*Üretimdeki dalgalanmalar
gibi etkenler tarımda kaos yarattı

AB'nin Ukrayna'dan gelen tarım ürünlerine gümrüksüz izin vermesi önce Doğu Avrupa ülkelerinde, ardından diğer üye devletlerde çiftçileri zor durumda bıraktı.

Ukrayna-Rusya savaşının ardından yükselen enerji fiyatları ve mazot fiyatları nakliye maliyetlerinin artmasına neden oldu

Arjantin, Brezilya, Paraguay ve Uruguay tarafından oluşturulan ekonomik ve siyasi bir blok Güney Amerika Ortak Pazarı (MERCOSUR) ile AB'nin imzaladığı anlaşma, tarımsal ve hayvansal ürünlerin bu ülkelerden daha ucuza gelmesine neden oldu.

Sorunlar

Aşırı sıcaklıklar
ürünlerde verim
kaybına sebep
oluyor

Şiddetli yağışlar
ürünlere hasar
veriyor ve
erozyona neden
oluyor

İklim değişikliği
toprak su
içeriğini ve ürün
verimliliğini
etkiliyor

Nem
değişimleri
bitki su
içeriğini
etkiliyor

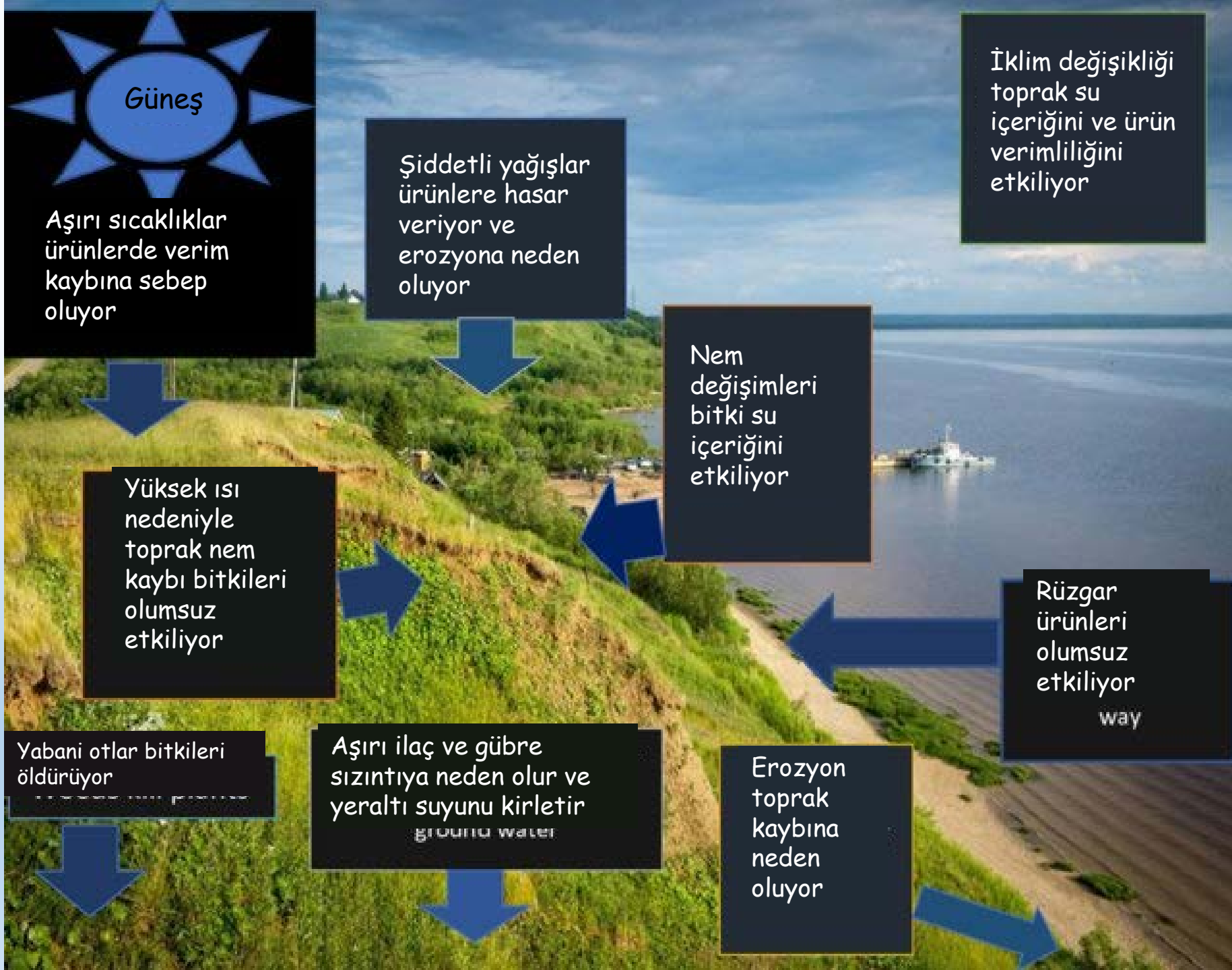
Yüksek ısı
nedeniyle
toprak nem
kaybı bitkileri
olumsuz
etkiliyor

Rüzgar
ürünleri
olumsuz
etkiliyor

Yabani otlar bitkileri
öldürüyor

Aşırı ilaç ve gübre
sızıntıya neden olur ve
yeraltı suyunu kirletir

Erozyon
toprak
kaybına
neden
oluyor

Avrupa'da çiftçilerin dikkat çeken eylemleri kıtanın doğusundan batısına doğru ilerliyor. Protestoların sebebi ülkeden ülkeye farklılık gösterebiliyor ancak ortak neden "enerji ve maliyetlerdeki fiyat artışları" olarak belirginleşiyor.

Avrupalı çiftçiler, Şubat ayında Berlin'den Paris'e, Brüksel'den Bükreş'e kadar birçok başkentte traktörleriyle yollara çıkarak protesto gösterileri düzenledi. Protestocuların endişeleri arasında ucuz ithalatın neden olduğu rekabet, artan enerji ve gübre maliyetleri ile çevreci kurallar bulunuyor.

Belçika, Fransa, Almanya, Yunanistan, Litvanya, Polonya, [Romanya](#) ve artık İspanya'da da çiftçiler protesto gösterileri düzenliyor.

[Medya](#) kuruluşları, protestoları "net sıfır isyan" olarak tanımlayarak Avrupa Yeşil Mutabakatı sonrası getirilen "yeşil" kurallara karşı yapıldığını belirtti. Ancak, isyanın nedeni sadece bu değil. Protestoların çıkış noktası bazen iklim kriziyle ilgiliyken, diğer nedenler arasında Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Güney Amerika [Ticaret](#) Anlaşması gibi henüz yürürlüğe girmemiş anlaşmalar da var.

AVRUPA'DA ÇİFTÇİLER NEDEN PROTESTO YAPIYOR?

AB üyesi
ülkelerde
çiftçiler
yüksek
maliyetler ve
düşen gelirler
nedeniyle
protestolar
düzenliyor.
Eylemler
kıtanın
doğusundan
batısına
yayılmış
durumda

Çiftçilerin,
protesto
nedenleri ülkelere
göre farklılık
göstermektedir

Almanya'da dizel
sübvansiyonların
daki kesintilere
karşı eylemler
var

Fransa'da serbest
ticaret
anlaşmalarına ve
çevre kurallarına
karşı protestolar
var

Ortak şikayetler;
enerji ve girdi
fiyatlarındaki artış
ve ürün fiyatlarının
düşmesi

AVRUPALI
ÇİFTÇİ NE
İSTİYOR
?

TÜRKİYE'DE ÇİFTÇİ PROTESTOSU

İzmir
Kahramanmaraş
Aksaray
Bursa Gaziantep
Balıkesir
Malatya
Balıkesir
Manisa
Burdur
Eskişehir
Konya
Rize

PEKİ,
ÇİFTÇİ
HAREKETLİLİĞİ
NE ANLAM
İÇERİYOR!

Temel Sorunlar

Maliyet artışları

Mazot, gübre ve ilaç gibi tarımsal girdi maliyetlerinin çok yükselmesine rağmen, ürünlerin fiyatı bu maliyetleri karşılayacak seviyede değil.

Düşük fiyatlar

Tarım ürünleri üretici fiyat endeksi (Tarım-ÜFE) yıllık %41,07 arttı, aylık %1,74 azaldı

Tarım-ÜFE'de (2020=100), 2024 yılı Temmuz ayında bir önceki aya göre %1,74 azalış, bir önceki yılın Aralık ayına göre %19,79 artış, bir önceki yılın aynı ayına göre %41,07 artış ve on iki aylık ortalamalara göre %59,61 artış gerçekleşti.

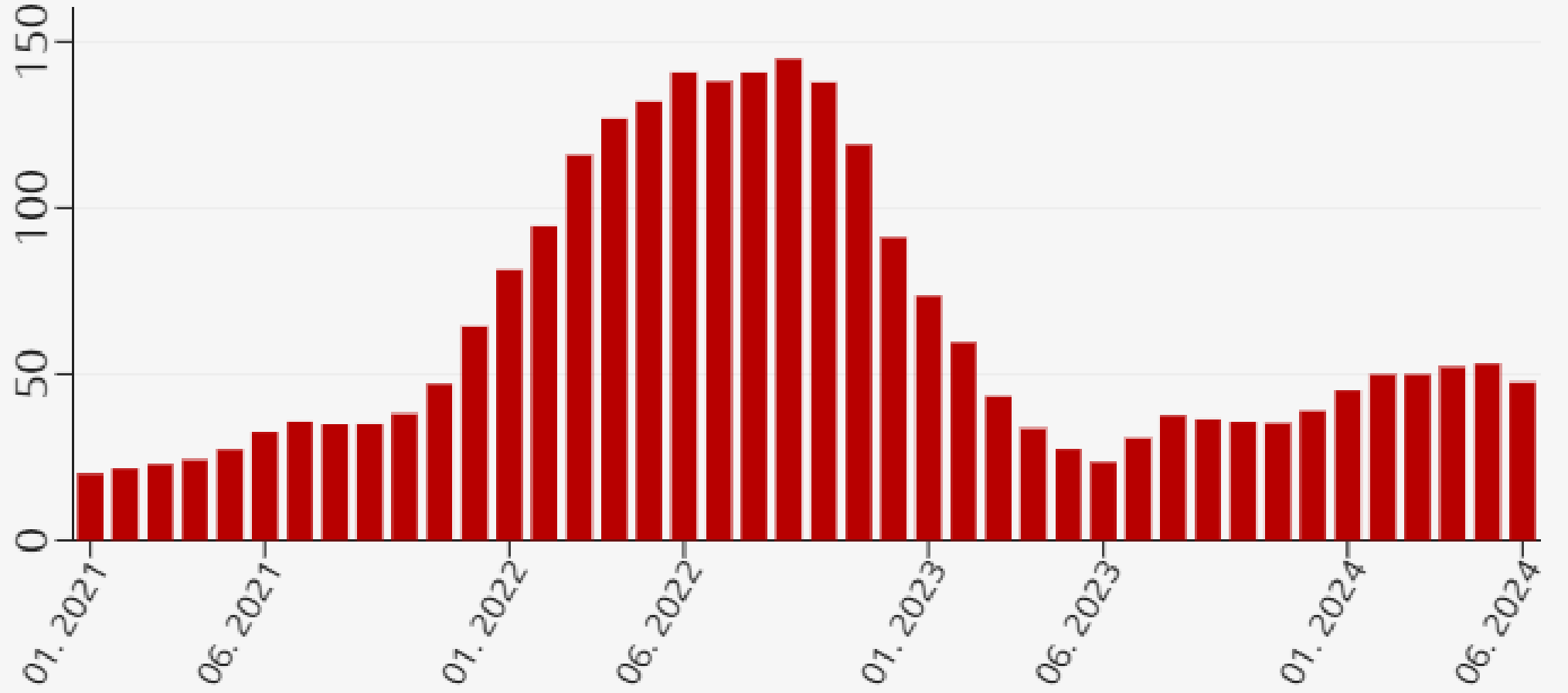
Sektör ve ana gruplara göre Tarım-ÜFE ve değişim oranları(%), Temmuz 2024

	Endeks	Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	On iki aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)
Tarım-ÜFE	656,35	-1,74	19,79	41,07	59,61
Tarım ve avcılık ürünleri ve ilgili hizmetler	650,71	-1,64	19,57	41,54	60,13
Tek yıllık (uzun ömürlü olmayan) bitkisel ürünler	581,35	-8,78	3,45	20,06	42,34
Çok yıllık (uzun ömürlü) bitkisel ürünler	671,85	6,57	43,40	67,22	82,99
Canlı hayvanlar ve hayvansal ürünler	731,13	-0,12	27,15	54,79	70,55
Orman ürünleri ve ilgili hizmetler	832,02	-5,55	17,60	30,81	50,12
Balık ve diğer balıkçılık ürünleri; su ürünleri; balıkçılık için destekleyici hizmetler	688,38	-0,72	30,50	38,01	54,69

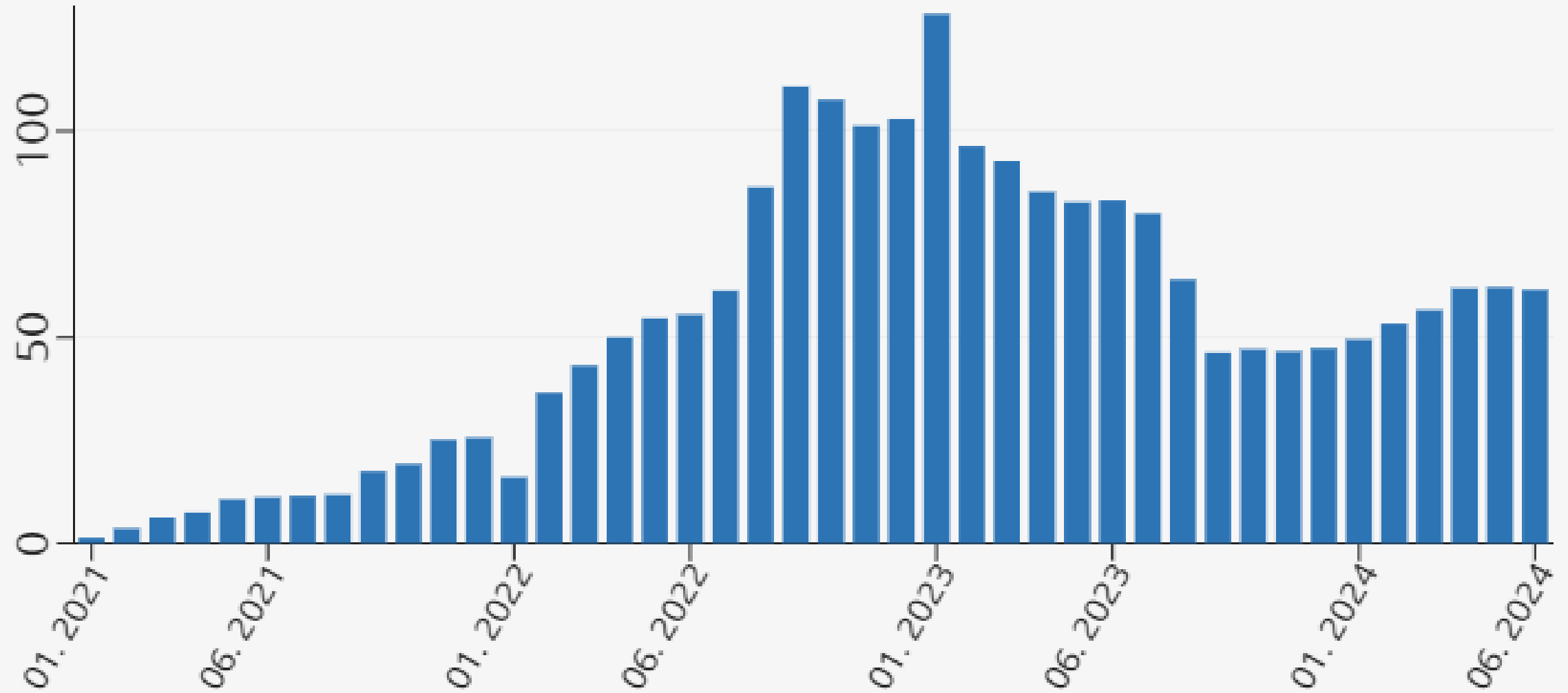
Alt gruplara göre Tarım-ÜFE yıllık değişim oranları (%), Temmuz 2024

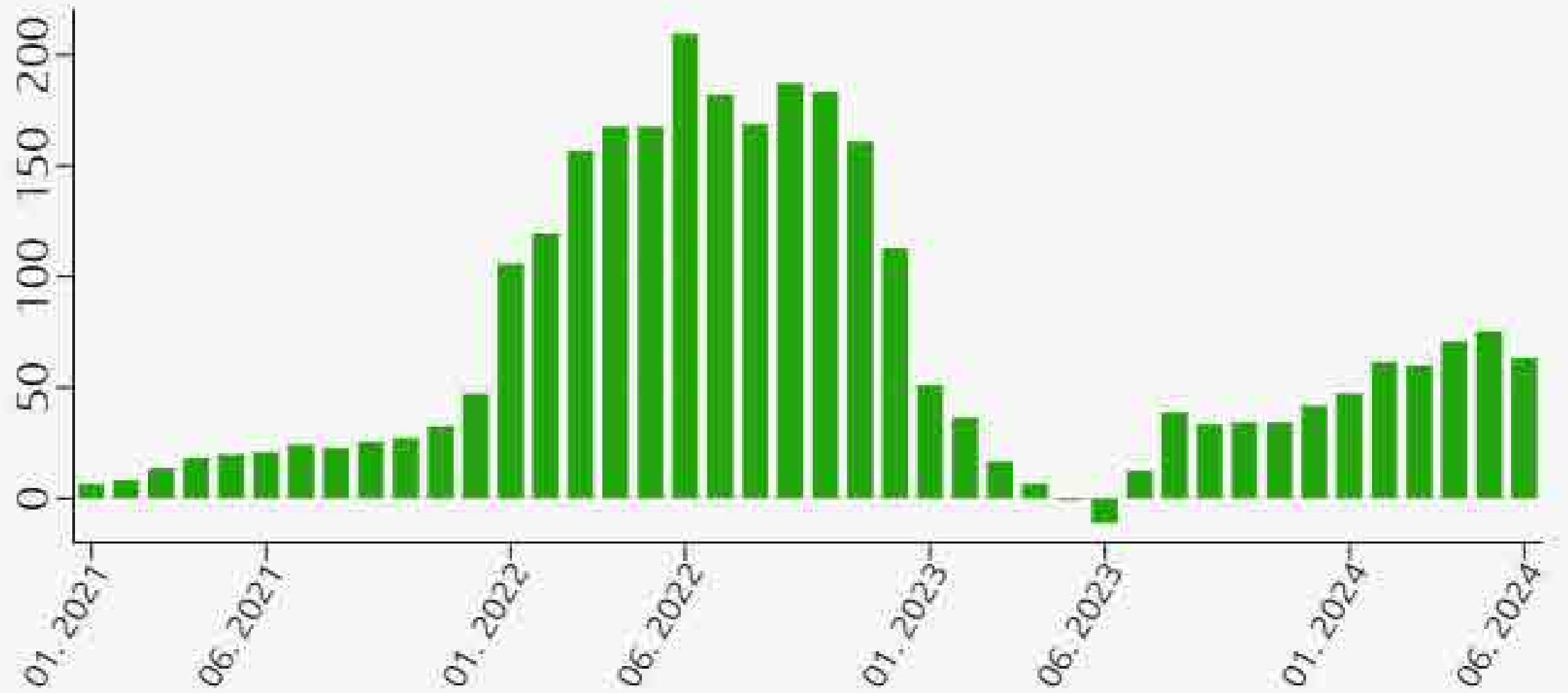
Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi

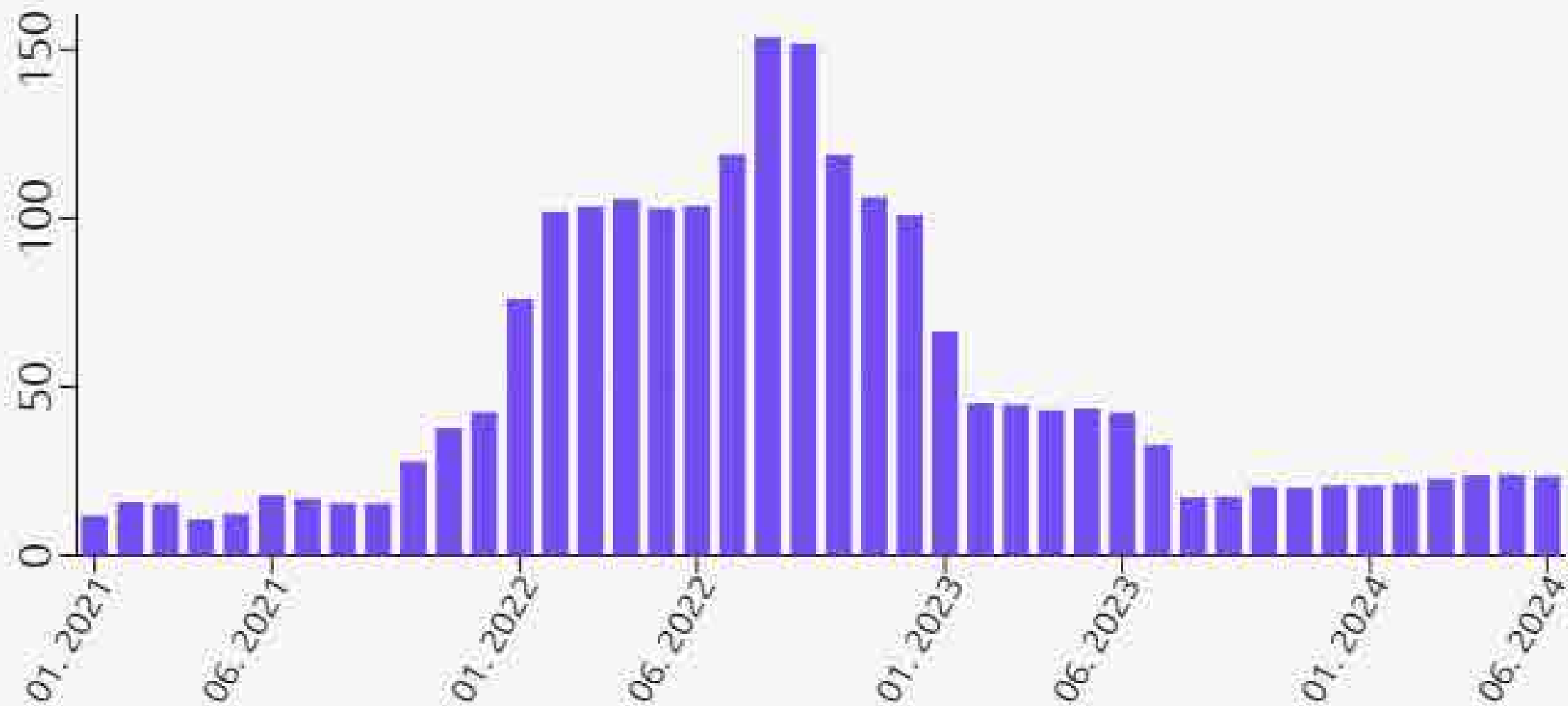
Tohum ve dikim materyali

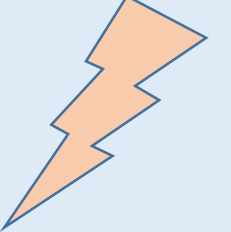
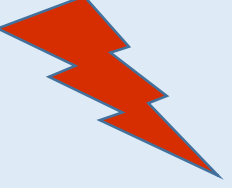

Enerji

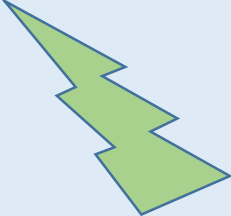
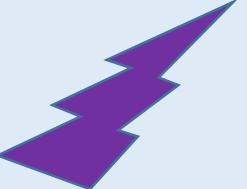

Tarımsal ilaçlar

Girdi fiyatları artarken, ürün fiyatları aynı oranda artmıyor. Bu da çiftçinin neredeyse bütün ürünlerde zarar etmesine neden oluyor. Çiftçi eskiden bir üründen zarar etse bir başka üründen para kazanırdı ama bu sene hem hububatta hem sebzelerde fiyatlar geçen yılın gerisinde

Çiftçi kendi maliyetini kime yansıtacak?

KRONİKLEŞMİŞ PROBLEMLER

```
graph LR; A((KRONİKLEŞMİŞ PROBLEMLER)) --> B((1 Üretim planlaması eksikliği)); A --> C((2 Kooperatifleşme yetersizliği)); A --> D((3 Kamu desteğinin eksikliği)); A --> E((4 Enflasyon));
```

1

Üretim planlaması eksikliği

2

Kooperatifleşme yetersizliği

3

Kamu desteğinin eksikliği

4

Enflasyon

Tarıma
elverişli
arazilerin
azalması

Küresel
ısınmaya bağlı
değişen iklim
koşulları

Girdi
maliyetlerin
in artması

ARZ KISMINDAKİ SORUNLAR

Yağış rejimi
dengesizliği

Savaş ve
doğal
afetler

Nüfus
artışı

Yüksek fiyatlar

Göç

TALEP KISMINDAKİ SORUNLAR

Israf

Savaş ve
doğal
afetler

ÜRETİCİ

PERAKENDECİLER

HAMMADDE
TEDARİKÇİLERİ

KOOPERATİFLER

BİRLİKLER

Problem

MESLEK
ODALARI

İHRACATÇILAR
VE
İTHALATÇILAR

Çözüm

TÜKETİCİLER

İŞLEME
TESİSLERİ

KAMU
KURUMLARI

KOMİSYONCULAR

Tarım bir çok aktörü içinde barındıran
dev bir sektör

Sektör içerisinde yer alan tüm aktörlerin
temel hedefi kazançlarını maksimize
etmektir.

Maliyeti Azaltmak İçin Üretici Neler Yapabilir?

Daha Verimli Ot ve
Zararlı
Yönetimi Kullanın

Teknolojiyi takip edin
Verim arttırmanın
yollarını arayın
Uygun sulama
yöntemlerini
seçin

Traktör Ekipmanlarıyla
İşçilik Maliyetlerini
Azaltın
Ürün maliyetlerini
mutlaka hesaplayın

Gübreleri optimum
kullanın
Düzenli
rotasyonlarla
hastalıkları azaltın

Maliyetler Nasıl Düşürülür?

Aşırı gübre kullanmayın

Mazot İşçilik ve
Enerji Maliyetlerini
Düşürmenin Yollarını
Arayın

Traktör Ekipmanlarıyla
İşçilik Maliyetlerini
Azaltın
Ürün maliyetlerini
mutlaka hesaplayın

Gübreleri optimum
kullanın
Düzenli
rotasyonlarla
hastalıkları azaltın

ÜRETİCİ DESTEKLENMELİ

NASIL?

Belirli bir ekonomik büyüklüğe sahip çiftçinin gelirinin ürün fiyatları, maliyetler, destekler ve vergiler bazında yapılan hesaplamalar ile korunması ve maliyetler haricinde asgari bir gelir tabanının oluşması önemlidir.

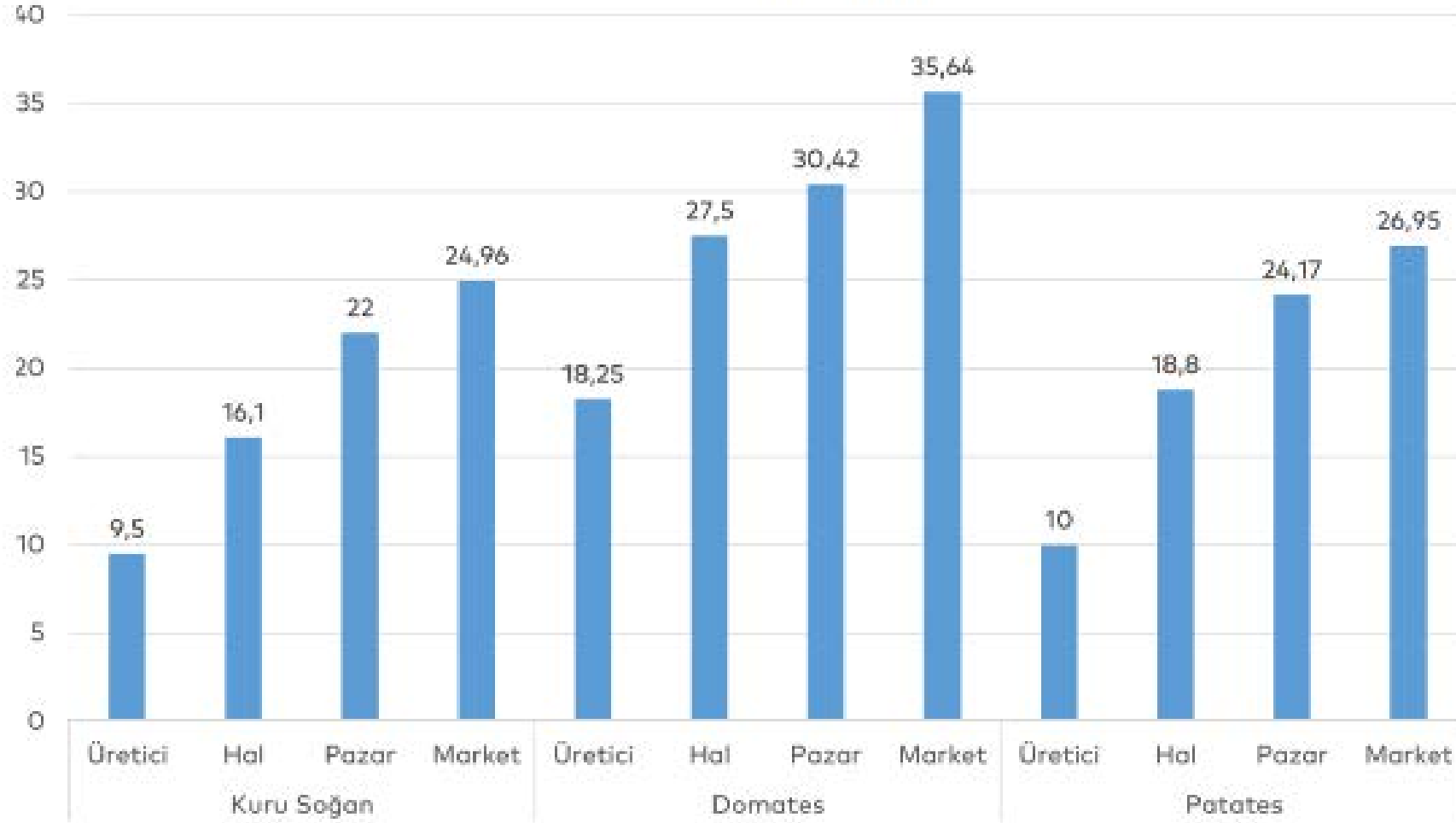
Çiftçinin yeterli gelirinin sağlanabilmesi çiftçi, kamu, tüketici, işleme tesisleri, kooperatifler, satış yerleri için izlenmesi ve ulaşılması gereken bir hedefe dönüşecektir. Böylece ürün müdahale alım fiyatları, vergiler, maliyetler ve tarımsal desteklerin ayarlanabileceği bir çiftçi geliri kavramı oluşturulmuş olacaktır.

Çiftçi ailesinin kente giderek asgari ücretle bir iş aramasının ve çiftçiliği terk etmesi ile kırsal alanda kalarak ailesi ile çiftçiliği sürdürmesi ve bu alanda gelişmeye ve büyümeye çalışması arasındaki ilişki dikkatle incelenmelidir. Çiftçinin kırsal alanda yeterli gelir elde edebilmesi sağlanmalıdır.

FIYATLARDAKİ
ARTIŞ
ÜRETİCİYE
YANSIMIYOR

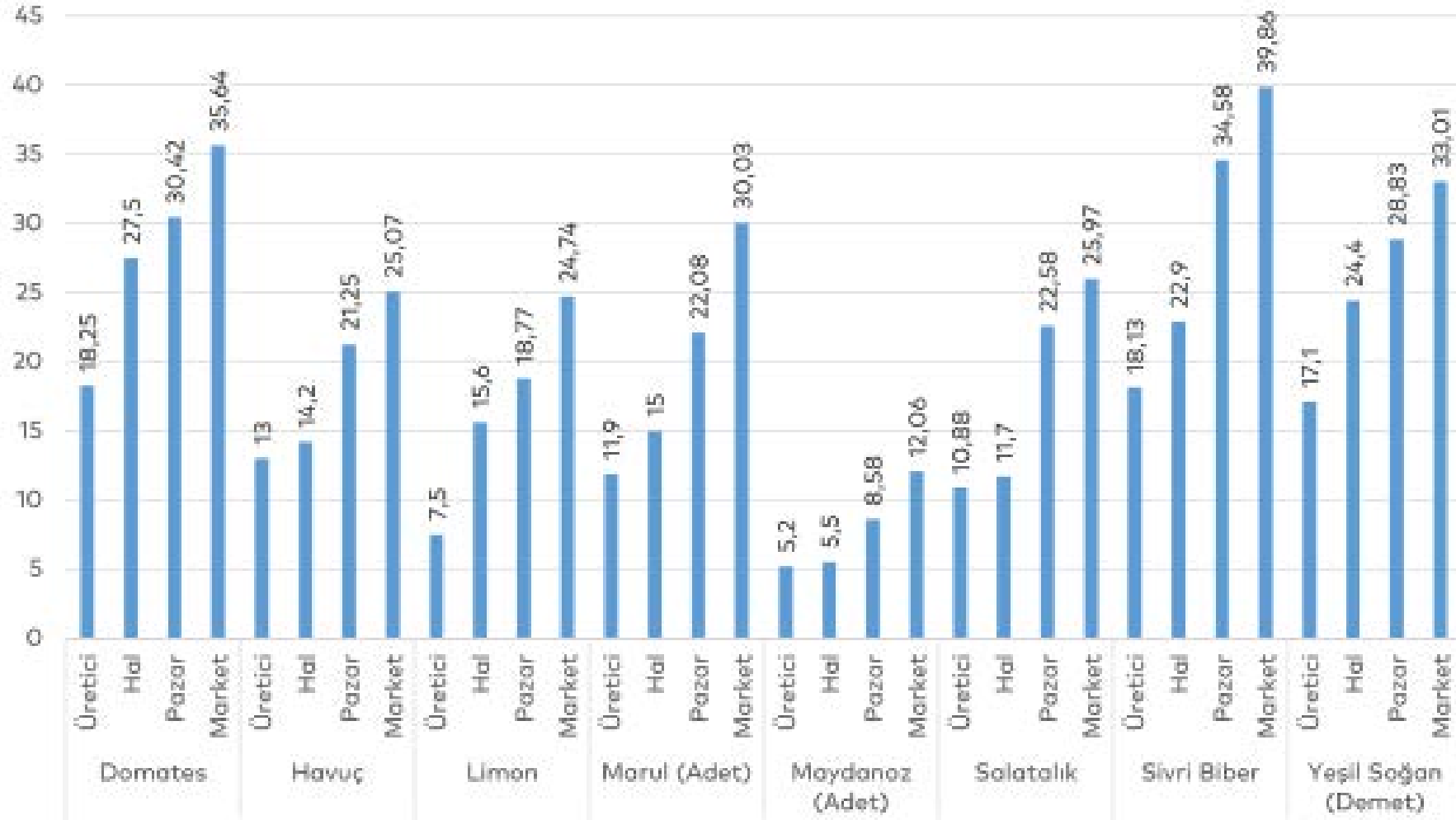

Grafik 13. Kuru Soğan, Domates ve Patatesin Türkiye'deki Üretici - Hal - Pazar ve Market Fiyat Ortalamaları (TL, Nisan 2024)

Kaynak: Türkiye Ziraat Odaları Birliği

Grafik 16. Seçili Salata Malzemelerinin Türkiye'deki Üretici - Hal - Pazar ve Market Fiyat Ortalamaları (TL, Nisan 2024)

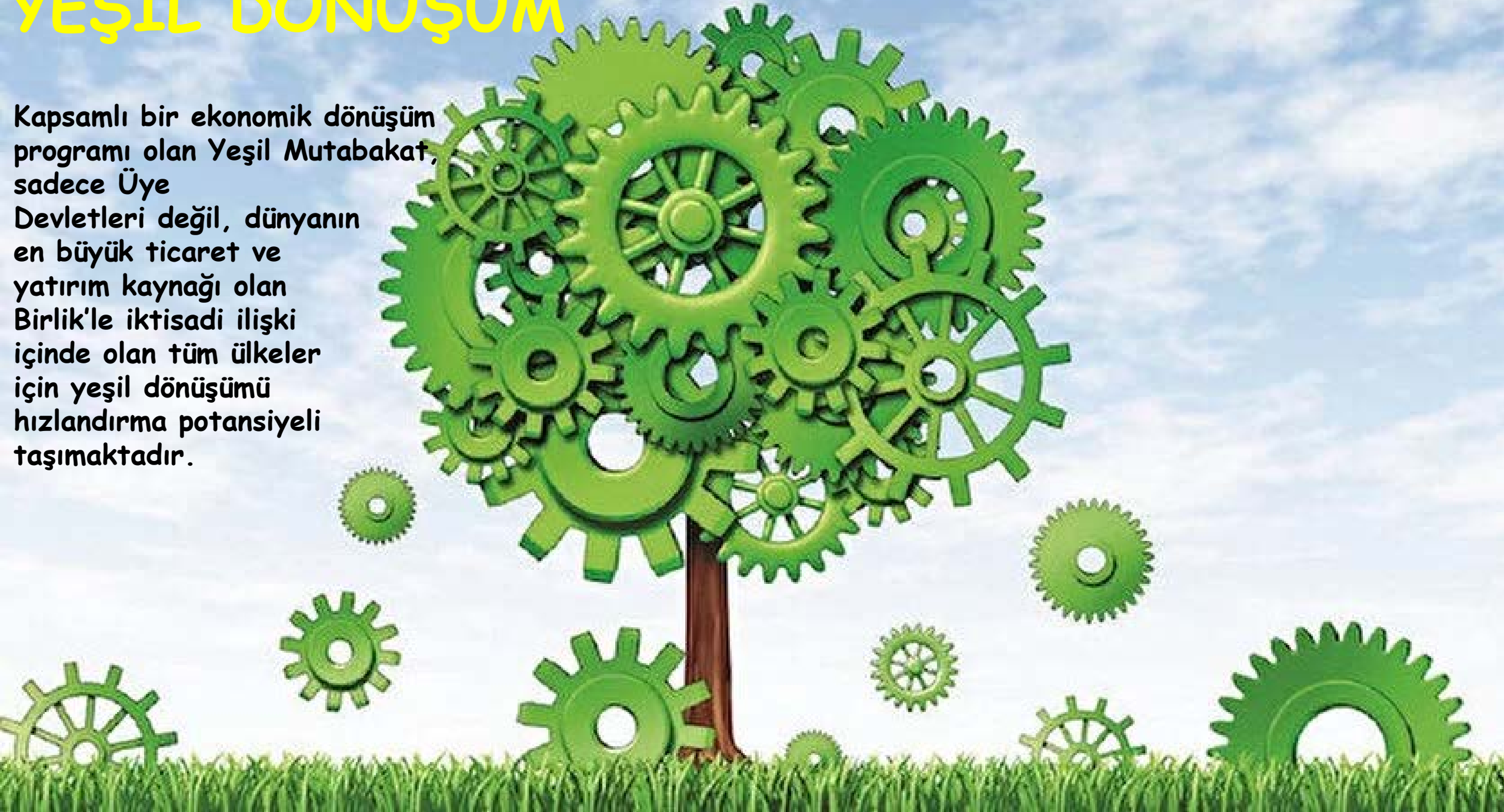
Kaynak: Türkiye Ziraat Odaları Birliği

GELİN HEP BİRLİKTE ÇÖZÜM ÜRETELİM

YEŞİL DÖNÜŞÜM

Kapsamlı bir ekonomik dönüşüm programı olan Yeşil Mutabakat, sadece Üye Devletleri değil, dünyanın en büyük ticaret ve yatırım kaynağı olan Birlik'le iktisadi ilişki içinde olan tüm ülkeler için yeşil dönüşümü hızlandırma potansiyeli taşımaktadır.

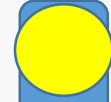
27 ŞUBAT 2018 • Emisyon Ticaret Sistemi (ETS - Emission Trading System) Konsey tarafından onaylandı
• AB'nin sera gazı emisyonlarının 2030'a kadar en az %40 oranında azaltılması kararı alındı.

20 MAYIS 2020 Çiftlikten Çatala ve Biyoçeşitlilik Stratejileri Komisyon tarafından kabul edildi.

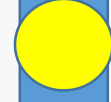
1 OCAK 2018 • Yeşilleşmeye yönelik adımları destekleyecek yeni doğrudan ödemeler• Kırsal kalkınmada finansal desteklerin kolaylaştırılmasına yönelik değişiklikler. • Çiftçilerin tedarik zincirindeki konumlarını güçlendirecek yeni ilkeler.

11 ARALIK 2019 Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, Avrupa'nın büyüme ve istihdam programının merkezinde AYM'nin olacağını açıkladı

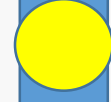
17 EYLÜL 2020 Komisyon, AB karbon salınımının 2030 yılına kadar 1990 yılının salım düzeyine göre %55 oranında azaltılması hedefini açıkladı.

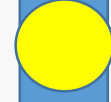
10-11 ARALIK 2020 Avrupa Konseyi, Komisyon'un karbon salınımının %50 oranında azaltılması önerisini desteklediğini açıkladı.

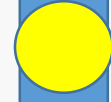
10 MART 2021 AP, Kurumsal Durum Tespiti ve Kurumsal Hesap Verebilirlik Hakkında Komisyon'un tavsiyelerini içeren bir karar aldı. Bu karar, "kirleten öder" ilkesinden "hava, su ve toprağın sıfır kirletilmesi" ilkesine geçişi temsil eder.

25 MART 2021 Komisyon, Üç Eksenli Organik Eylem Planı'nı açıkladı.

22 NİSAN 2022 Komisyon, 2050'ye kadar bütün işleyişi iklim-nötr hale getirmeyi taahhüt etti.

11 OCAK 2023
"Daha yeşil" ve "daha adil" sıfatlarıyla tanımlanan yeni CAP yürürlüğe girdi.

2023'ÜN İKİNCİ ÇEYREĞİ Nitrojen ve fosfor kaybını önleme stratejileri Komisyon tarafından kabul edildi

2023'ÜN İKİNCİ ÇEYREĞİ Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği Komisyon tarafından kabul edildi.

Stratejilerin tarımsal üretim ve arazi kullanımını ilgilendiren konulardaki ana hedefleri şöyledir:

- Kimyasal pestisit kullanımının ve pestisitlere ilişkin risklerin en az %50 oranında azaltılması,
- Gübre kullanımından kaynaklı topraktaki besin kaybının en az %50 oranında azaltılması; gübre kullanımının en az %20 oranında azaltılması,
- Tarım alanlarının en az %25'inde organik tarım yapılması ve agroekolojik uygulamaların teşvik edilmesi,
- Çiftlik hayvanları ve su ürünleri üretimine yönelik antimikrobiyal satışlarının %50 oranında düşürülmesi,
- Bozulmuş ekosistemlerin canlandırılması ve doğaya daha fazla zarar verilmesinin engellenmesi; tarım alanlarının en az %10'unda yüksek-biyçeşitliliğe (high-diversity) sahip tabiat özelliklerinin oluşturulması,
- Polen taşıyıcıların sayılarındaki azalmanın tersine çevrilmesi,
- Biyçeşitlilik açısından zengin ve farklı üç milyardan fazla ağacın dikilmesi.

AB'nin radikal bir dönüşüm başlatmak için belirlediği hedefleri takip eden Çin, Japonya ve ABD gibi birçok büyük ekonomi, karbon nötr olma tarihleri açıklayarak yeşil geçiş programları doğrultusunda taahhütler vermeye başladı. Türkiye de Paris Anlaşması'nı kabul ederek uluslararası işbirliğine dahil oldu.

Hiçbir düzenleme yapılmadığı takdirde Türkiye, AB ile ticaret yaparken karbon maliyetleri nedeniyle rekabetçi konumunu ve ihracat gelirlerini kaybetme riski ile karşılaşacak.

E X P O R T

AB politikalarının ortaya çıkaracağı arz ve talep şokları Türkiye'nin gıda ihracatı üzerinde ürün bazlı olarak kısa vadeli etkiler yaratırken, uzun vadede hem rekabetçilik açısından hem de iklim değişikliği azaltım ve uyum ihtiyacının artan baskısıyla Türkiye'de sürdürülebilir, etkin ve adil bir gıda sistemi kurma yönünde adımlar atılması zorunlu olacaktır.

Stratejilerin etkisine
dair
çalışmaların
ortak bulgusu,
tarımsal
üretiminde
bir
düşüş olacağı
yönündedir.

Uzman görüşlerine dayanarak, girdi kullanımı düşüşü ve organik üretim artışı oranları açısından farklılaşan senaryolara göre AB buğday üretiminin %8 ila %35 arasında azalacağını öngörmektedir.

Üretimdeki düşüşün özellikle hububat ve et-süt ürünlerinde daha yüksek, sebze-meyve üretimindeyse nispeten daha düşük olacağını, hububat üretimi yapılan toplam alanın %4, hububat üretimininse %11 oranında azalacağını öngörmektedir.

Türkiye'de Yeşil Dönüşüm İçin Zorluklar

AB gıda sektöründeki fiyat artışları ve rekabetçilikle ilgili değişimler, hem doğrudan küresel gıda piyasalarını hem de olası ithalat kısıtlamaları ve düzenlemeleri yoluyla AB-Türkiye arasındaki ticaret ilişkilerini etkileyecektir

Mevcut yasal düzenlemelerin somut yeşil dönüşüm hedefleri ve politika araçları belirsizlik taşısa da Türkiye'nin kendi yeşil dönüşümü devam edecektir. Bu dönüşüm iklim-nötr girdi kısıtlamalarına dayanacak, üretim ve fiyatlar üzerinde büyük etkiler doğuracaktır.

İklim değişikliği belirsizlikleri, ürün ve bölge bazında yeşil dönüşümü hem karmaşıktırarak hem de dönüşüme uygun bir iklim yaratması bakımından kolaylaştıracaktır.

Bu amaçla iki eksenle yol haritası çizilmelidir

1

Gıda sektörünün yeşil dönüşüm ve iklim değişikliğine uyum yeteneğini artırmak

2

Artan risk ve belirsizliklere karşı koruyucu destek sistemleriyle yerel tarım sistemlerinin ve çiftçilerin direncini artırmak

AYM, birincil üretimde girdi kullanımından gıdanın tüketim aşamasına kadar gıda tedarik zincirinin her aşamasının daha adil, sağlıklı ve iklim-nötr yönde dönüştürülmesini amaçlamaktadır.

Türkiye’de, iklim değişikliğinin yarattığı risk ve tehditler göz önüne alındığında uzun vadede üretimin sürdürülebilirliği açısından gerekliliği açık olan bu dönüşümün girdi azaltımı ve tarımsal arazilerin kullanımına ilişkin hedefleri, kısa vadede maliyetler ve gıda güvencesi açısından riskleri ortaya çıkarmaktadır.

Stratejilerin AB’deki tarımsal üreticilerin rekabet pozisyonunu birlik dışındaki üreticiler karşısında zayıflatması, fiyat artışı ve üretimin azalmasının AB’nin gıda ithalatını artırması beklenmektedir.

Ancak AB dışındaki ülkelerin bu ticaret fırsatından ne ölçüde faydalanabileceği, öncelikle AYM’nin dünya gıda piyasalarında yaratacağı dengesizliklere ve AB’nin AYM politikalarına eşzamanlı olarak uygulaması muhtemel ithalat standartlarına, ikinci olarak söz konusu ülkelerdeki yeşil dönüşüm politikalarının nasıl ve ne kadar uygulanacağına, son olarak da tarımsal üretimin iklim değişikliğinden ne şekilde etkilendiğine bağlı olacaktır.

AYM sürecinin AB’nin yakın bir ticari partneri olarak Türkiye’de de üretici maliyetleri ve gıda güvencesi açısından benzer etkiler ortaya çıkaracağı tahmin edilmekle birlikte olası etkilerle ilgili bir belirsizlik alanı vardır.

Belirsizlikler;

****Türkiye'de tarımsal üretimin yapısal sorunları AYM ile ortaya çıkabilecek gıda piyasalarına uyumu zorlaştırmaktadır. Tarımsal nüfus kaybı, toprak ve su kaynaklarının hızlı tahribi ve etkin olmayan yönetimi, ekilen alanlarda son yıllardaki düşüş, verimli alanlarda yoğun-girdi kullanımına dayanan üretim, artan maliyetler, girdilerde ithalata bağımlılık ve destekleme sisteminin etkin çalışmaması tarımsal üretimin kırılganlığını artırmakta ve kırsalda nitelikli işgücü arzını sınırlamaktadır.**

****Türkiye'de yeşil dönüşüm politikalarına ilişkin bir genel çerçeve bulunmakla birlikte somut politika adımları ve eylem stratejileri belirsizdir**

1

Türkiye Cumhuriyeti 7 Ekim 2021'de daha önce 22 Nisan 2016'da imzalamış olduğu Paris İklim Anlaşması'nı onaylayarak, sözleşmenin yükümlülüklerini üstlendi. ,

2

Bundan önce Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2021-2030 dönemini kapsayan Referans Senaryoya (BAU) göre sera gazı emisyonlarında 2030'da yüzde 18 ila yüzde 21 azaltım hedefiyle 21. Taraflar Konferansına ulusal katkısını sunmuştu

Kasım 2022'de düzenlenen COP27 Toplantısı'nda ise bu rakam yüzde 41 düzeyine çıkarıldı.

3

Yine Türkiye Cumhuriyeti, Avrupa Yeşil Mutabakatına uyum sağlamak üzere Ticaret Bakanlığı'nın öncülüğünde Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nı yayınladı.

4

2021 de hazırlanan Türkiye Yeşil Mutabakat Eylem Planı, 9 ana başlık altında 32 hedef ve 81 eylemden oluşmaktadır. Eylem planı hem kamu hem de özel sektör bakımından önemli hükümler içermektedir.

Ana Başlıklar

- Sınırdaki Karbon Düzenlemeleri
- Yeşil ve Döngüsel Bir Ekonomi
- Yeşil Finansman Temiz, Ekonomik ve Güvenli Enerji Arzı
- Sürdürülebilir Tarım
- Sürdürülebilir Akıllı Ulaşım
- İklim Değişikliği ile Mücadele
- Diplomasi
- Avrupa Yeşil Mutabakatı Bilgilendirme ve Bilişlendirme Faaliyetleri

Diğer önemli nokta, [Paris İklim Anlaşması](#)'nı imzalayan Türkiye, 2053 yılında net-sıfır olacağını taahhüt etti.

Bunun anlamı, 2050 yılında net-sıfır olma hedefini benimseyen Avrupa Birliği'nin Avrupa Yeşil Mutabakatı ile geçeceği sürecin bir benzerinin Türkiye'de yaşanması gerekiyor

Türkiye'nin net-sıfır hedefi doğrultusundaki performansı, gelecekte küresel ticarete alacağı pay ile yakından alakalı.

Dünya Bankası'na göre Türkiye'nin 2053 yılında net sıfır hedefine ulaşabilmesi için;

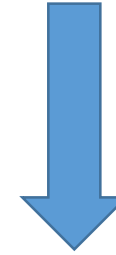
- Endüstrinin karbondan arındırılması
- Binaların enerji verimliliği ve elektrifikasyonun sağlanması
- Ulaşımda elektrifikasyonun sağlanması
- Doğadaki karbon yutaklarının kapasitesinin güçlendirilmesi
- Tarım sektörünün karbondan arındırılması
- İyi bir atık ve su yönetimi gerekli.

Bu bağlamda Türkiye'de yaşanacak uyum ve zorluklar

Kimyasal gübre kullanımının
%20 azaltılması

Verimlilik kayıpları

Alternatif teknoloji ve girdi kullanımıyla minimize edilebilir

Gelir kayıplarının telafisine yönelik destek politikaları uygulanabilir

Bu bağlamda Türkiye'de yaşanacak uyum ve zorluklar

Pestisid kullanımının
azaltılması

Türkiye'de son on yılda pestisit kalıntıları üzerine yapılan çalışmalar, numunelerin %9-13'ünün Türkiye ve AB tarafından belirlenen ve ürünlerde yasal olarak bulunmasına izin verilen en yüksek pestisit kalıntı miktarının üzerinde olduğunu ortaya koymuştur

Türkiye ile AB ülkelerinin pestisid kalıntı değerleri arasındaki farkı gidermeye yönelik düzenlemeler yapılmaktadır. Bu amaçla, "Türk Gıda Kodeksi Pestisitlerin Maksimum Kalıntı Limitleri Yönetmeliği" (2021) düzenlenmiştir. Ancak AB standartlarına uyumlu somut hedefler ve pest yönetimi konusunda mevzuatın geliştirilmesi gerekmektedir. Önümüzdeki yıllarda Avrupa Komisyonu'nun pestisitle ilgili düzenlemelerinin üçüncü ülkeler açısından daha bağlayıcı olacağı ve Türkiye'de de kullanılan bazı ilaç kalıntılarını içeren ithal gıdaların AB'de pazarlanmasına izin verilmeyeceği tahmin edilmektedir

Gübre azaltımında olduğu gibi pestisit kullanımını düşürmeye yönelik olarak da alternatif teknolojilere erişim ve etkinliği artırıcı uygulamalar modellerin öngördüğü olumsuz verimlilik etkisini önemli ölçüde azaltabilir

Bu bağlamda Türkiye'de yaşanacak uyum ve zorluklar

Su kullanımının
azaltılması

Çiftçilerin %62'si finansal yetersizlik nedeniyle sulama konusunda yatırım yapamıyor. sulama tekniklerinde modern yöntemlere geçilebilmesi çoğunlukla enerji (elektrik enerjisi ya da mazot) ve makine (su tasarrufu sağlayan invertör vb. tesisat kurulumu) ihtiyacı anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, damlama sulama ve yağmur hasadı gibi uygulamaların benimsenebilmesi için eğitimin yanı sıra sulama ve yenilenebilir enerji sistemlerinin kurulmasına yönelik finansal destek sağlanmalıdır.

Tarımsal su kullanımında tasarrufu sağlamak için "Kırsal Kalkınma Yatırımları Programı" kapsamında da bazı projeler sürdürülmekte, örneğin su hasadı için geo-membran gölet yapımına yönelik hibeler sağlanmaktadır. Tarımsal üretimde suyun tasarruflu kullanımına yönelik kamu çalışmaları dışında sivil toplum, kamu ve yerel çiftçi örgütleri işbirliğiyle de çeşitli projeler yapılmaktadır

Bu bağlamda Türkiye'de yaşanacak uyum ve zorluklar

Fosil yakıtlara dayalı
enerji kullanımını azaltmak

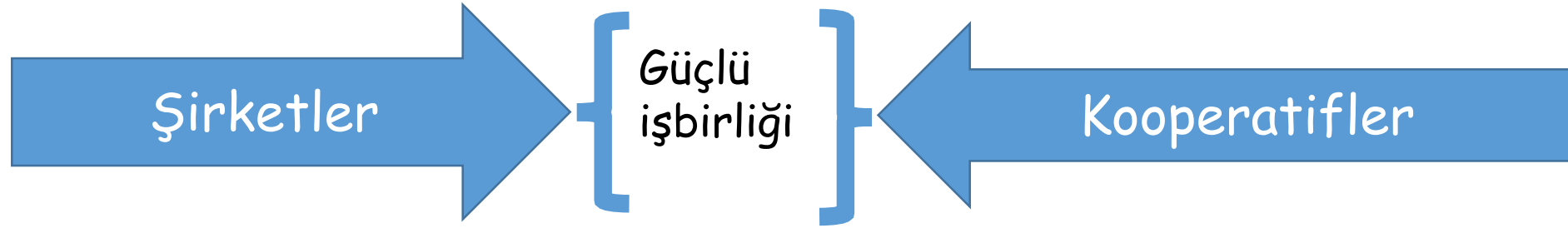

Hem dışa bağımlılık hem de iklim değişikliği
nedeniyle enerji
maliyetleri gittikçe artmaktadır

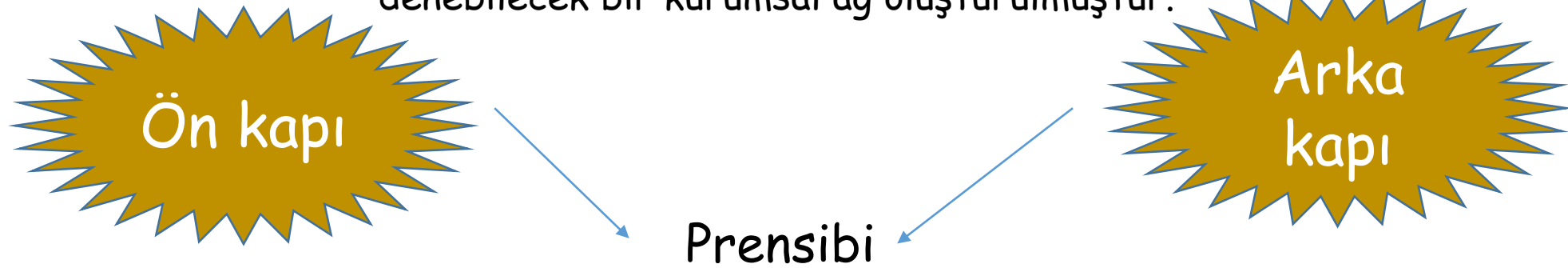

Yenilenebilir enerji yatırımlarını teşvik etme yönünde adımlar atılmalıdır.
(Tarımsal sulama amacıyla güneş enerjisi kullanımı için verilen kırsal
kalkınma destekleri ve Ziraat Bankası kredileri bu adımlar arasında öne
çıkmaktadır)

Türkiye'de AYM uyum çalışmalarında;
Artan maliyetler ve iklim kırılganlığı karşısında ortaya çıkan
yatırım gereksinimlerinin küçük ve orta ölçekli üreticiler açısından
da karşılanabilmesi, gıda tedariki gibi koordinasyon gerektiren
konularda da kolektif çözümler sağlanabilmesi için
yenilikçi örgütlenme modelleri desteklenmelidir

Örn. Hollanda da Tarım-Çevre-İklim Planı'nda proje çağrılarında yalnızca ortak uygulamaları içerecek başvuruların değerlendirileceği, bireysel başvuruların mümkün olmadığı duyurulmuştur. Bu planla "yeni Hollanda modeli" denebilecek bir kurumsal ağ oluşturulmuştur.

Ön kapıda

Bu prensibe göre ön kapıda hükümet yerel kooperatifle bir sözleşme imzalayarak tarım-çevre-iklim hedeflerini belirlemekte ve bu hedeflere ulaşmak için kullanılacak koruma faaliyetlerinin türlerini tanımlamaktadır. Bu sözleşme farklı faaliyetler için hektar başına ortalama ödemelere dayanan, belirlenmiş bir arazi alanında habitatı korumak için altı yıllık sonuçlara dayalı bir anlaşmadır.

Ön kapı ile arka kapı arasında koruma faaliyetlerinin ve ödemelerinin bölgesel ayarlamaları yapılmaktadır. Böylece tarım-çevre hedeflerine ulaşmanın sorumluluğu ulusal hükümet, yerel yönetim, kooperatif ve çiftçiler arasında bölüşülmüş olmaktadır

Arka kapıda

Kooperatif ferdi arazi kullanıcılarıyla habitatı sağlamak için saha düzeyinde ihtiyaç duyulan tüm özel faaliyetleri ve ödemeleri içeren sözleşmeler yapmaktadır.

Bu kooperatif temelli yaklaşımın beraberinde getirdiği olumlu dönüşüm dört kategori altında özetlenebilir:
çevresel çıktı artışı,
esnekliğin artması,
uygulama maliyetlerinin ve
hata paylarının azalması ve uygulanabilirlik.

AYM bir kurumsal ve yasal zorunluluk olarak değil, doğa ile insan, kır ile kent arasında iklim krizi aciliyeti bağlamında yeniden yapılan bir sözleşme olarak değerlendirilmelidir

Türkiye'de özellikle karbon yoğun endüstrilerin düşük emisyonlu teknolojilere geçmek için çalışmalarını hızlandırmaları gerekiyor. Kısa dönemde ise 2027 yılından itibaren uygulamaya girmesi beklenen CBAM (Sınırdaki karbon düzenlemesi mekanizması) kapsamında uygulanacak karbon ücretlerinden en az seviyede etkilenmek için ilgili sektörlerin karbondan arındırılması için kapsamlı ve koordineli çalışmaların yürütülmesi bir zorunluluk haline geldi.